

Középkori okleveleket tanulmányozva járja körül a *Lägerbovade* nevű hely tulajdonosi viszonyait CHRISTIAN LOVÉN (39–51). Úgy tűnik, hogy ezt a névváltozatot elsősorban a terület adminisztratív státuszára utaló kifejezésnek kell tekinteni.

JOHNNY GRANDJEAN GØGSIG JAKOBSEN a *Høstcløf* név első, 1268-as előfordulását tárja fel írásában (53–59). A szerző azt hangsúlyozza, hogy az oklevelek kivakart, mégis jól olvasható elemeit a kutatóknak számításba kell venniük, amikor a nevek első említését mutatják be.

A norvég helynevek gyakori első névrészenek, a *Godfar*-nak szenteli írását INGE SÆRHEIM (61–74). Sok megalapozott esetben a 'nagyapa' jelentést kell ehhez a lexémához társítani a nevekben, a szerző azonban rámutat, hogy 'medve' jelentésben is előfordul norvég nyelvjárásokban, így bizonyos mikrotoponimák, főként hegyekbeli helyeket megnevező elnevezések esetében ezt a magyarázatot kell elfogadni.

A finnországi svéd területek nyelvi tájképét mutatja be doktori disszertációjában VAINO SYRJÄLÄ, s e munka opponensi bírálatát adja közre PIIRKKO NUOLIJARVI (75–82).

A hajónevekkel szociolingvisztikai szempontból foglalkozó írásában EMILIA ALDRIN egy 187 adatközlővel készített felmérésének az eredményeit tárja elénk (83–107). A szerző bemutatja a névadás folyamatát, a névvariánsokat, illetve a névadás mögött meghúzódó explicit okokat. A feldolgozás során olyan tényezőket vesz figyelembe, mint a hajó típusa, valamint a tulajdonos neme, kora és iskolázottsága. ALDRIN úgy látja, hogy ez a névadás a hajó és a tulajdonos személyiségének egyfajta konstrukciójaként értelmezhető.

A *Namn och Bygd* hasábjain ebben az évben is két megemlékezés kapott helyet (109–113, 115–118): STAFFAN NYSTRÖM tiszteleg Jan Paul Strid (1947–2018), MATHIAS STRANDBERG pedig Göran Hallberg (1939–2019) előtt.

A rövidebb közlemények rovatában három munka olvasható (119–125). STAFFAN FRIDELL a *Boren* tónévről ír, OLOF HOLM és JOSEFIN DEVINE a régi *Namn* helynévtől, SVANTE STRANDBERG pedig a *Naum* községnevről.

A kiadvány főként skandináv kötetek recenziójával zárul, de itt olvasható LARS-GUNNAR LARSSON ismertetése is a HOFFMANN ISTVÁN, RÁCZ ANITA és TÓTH VALÉRIA tollából származó, angol nyelvű *History of Hungarian Toponyms* című kötetről (127–130).

GYÖRFFY ERZSÉBET

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4776-1734>

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Ortnamnssällskapet i Uppsala årsskrift (2019)

Szerkesztők: MATS WAHLBERG – STAFFAN NYSTRÖM. Ortnamnssällskapet i Uppsala, Uppsala. 91 lap

Az Uppsalai Helynévtársaság 2019-ben megjelentetett kiadványában tíz tanulmányt olvashatunk öt szerző tollából. A szakmunkák mindegyike tartalmaz angol absztraktot is.

STAFFAN FRIDELL három írással is szerepel a kötetben. Első munkájában a 2013-ban felfedezett rúnakövön olvasható *i akru* megfejtését tűzte ki célul (5–11). A nevet vagy összetételként, vagy pedig képzett szóként értelmezték korábban, s a Mälaren menti *Ekerö*-vel azonosították. FRIDELL interpretációja szerint a név **Eikra* formában rekonstruálható, mely utalhat az álandi *Ekerö*-re, s ugyanígy elemezhető az észak-smålandi *Eckern* tónév is.

Következő rövid írásában három *-lassen* utótagú tónevet mutat be (13–16). HARRY STÄHL korábbi nézetével szemben úgy gondolja, hogy e nevekben a finn *laks* 'tó' közszó szerepel. A dalarnai Rättvik-járás, ahonnan az elemzett nevek származnak, éppen az egykoron a finnek által kolonizált területek szélén fekszik.

Harmadik cikkében FRIDELL az *Orus* rúnafelirattal foglalkozik (17–19). Az 1495-re datálható felirat valószínűleg az első említése az *Orsa* járásnévnek. A név egy **Oru-os* formára vezethető vissza, mely előtagként egy folyónevet, utótagként pedig az *os ~ us* 'torlat' lexémát rejt magában. Az eredeti **Oru-us* valószínűleg korán *Orus*-szá változhatott.

MAGNUS KÄLLSTRÖM szintén rúnakövön olvasható nevet vesz górcső alá, ez azonban személynév (21–34). A *sahraifr* hangsort korábban a *Sigræifr* férfinévvel azonosították, a szerző azonban úgy gondolja, hogy *sihrtif(r)*-nak kell olvasni a rúnákat, a vésnök ugyanis valószínűleg felcserélte a *t* és *r* rúnákat. Így pedig a *Sigdrif* női névvel azonosítható a kérdéses hangsor, ez pedig a nyugati óskandináv *Sigrðif(a)* valkürnévvel hozható kapcsolatba.

A mai Stockholm világába kalauzol bennünket STAFFAN NYSTRÖM (35–44). Az ezredforduló óta egyre növekszik a város, ami az új vagy megváltoztatott nevek iránti igényben is tetten érhető. A neveket egy hivatalos névadó bizottság adja, azonban emellett nemhivatalos név is születik szép számmal. Írásában NYSTRÖM három névadási trendről ír: a névadók előszeretettel használnak archaikus helyesírású elnevezéseket (pl. *Saltssjöqvarn*), angol neveket adnak (pl. *79 & Park*), vagy vidékies hangzású nevet kap a hely (pl. *Nockebyn*).

STAFFAN NYSTRÖM és SVANTE STRANDBERG közösen foglalkoznak a *Hundsgram* (ma *Graneberg*) név magyarázatával (43–57). Az első névrész a *Hun* vagy *Hund* férfinév genitívusi alakjaként is értelmezhető, a két szerző mégis inkább a kiemelkedésre utaló *hun* szóval hozza összefüggésbe a nevet. Graneberg közelében van is egy feltűnő kiemelkedés, ami alátámaszthatja ezt az eredeztetést.

A *skvattram* 'mocsári molytűző' növénynév etimológiájához szól hozzá MATS RYDÉN (59–61). A nevet a nyelvjárási *skvatta* 'összeesik, fel-le ugrál' igére vezeti vissza. Az elnevezés így a leveleknek a hőmérséklettől függően eltérő pozíciójára utal, hideg időben ugyanis a levelek lehajlanak.

A kötet végén SVANTE STRANDBERG három, színes térképekkel is illusztrált írása kapott helyet. Véleménye szerint a **Dikk* 'a sötét (folyó)' víznévből származik a *Dicka* településnév (63–69). Az *Orresta* és az *Orrhammar* farmnevekben az *orm* 'kigyó' lexémát fedezi fel, amely lehet közszó, személynév vagy helynévi elem is (71–77). Az *Åssingån* folyószakasznév kapcsán arra jutott, hogy az **Æsn-* 'hegy(hát)i folyó' elemet tartalmazhatta a név, s az *Oppäsen* tónév utótagjaként szintén ez a lexéma állhat (79–86).

Az évkönyv a társaság előző évi tevékenységét bemutató rövid összefoglalóval zárul.

GYÖRFFY ERZSÉBET

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4776-1734>

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar